

БРОДИЛОВСКИ ИСТОРИЙКИ

ПАРАМОНЬЕ

На бродиловци им дай парамонье (прякори) да измислят! Няма човек в селото без парамонь: Шилото, Ярето, Летвата, Дерекът, Скумрията, Цацата, Пелтекът... Има и парамонье, наречени на политически дейци.

Било по време на ТКЗС-то и в Бродилово пристига на внезапно посещение инспектор от града. Отива той инкогнито в стопанския двор и заварва пълен безпорядък – тракторите оставени направо насред пътя, та колата му не може да мине. Среща един човек, решил, че е пазача и го пита: „Абе, кои са тези, дето са си оставили тракторите тук насред пътя?” „А, тоя трактор е на Хрущов, пък ноя там – на Сталин, ама тие немаат вина, ми Ленин, че не хми остави ключ за гаража.” Отива инспекторът отсреща при председателя на кооперацията и го пита: „Защо сте направили този човек пазач, той не е добре – говори ги едни!...” „Той не е пазач, т’ва е Царят”. Инспекторът удивен запитал: „Ами вие кой сте?” „Я съм Фидел Кастро”.

НА ДОКТОР

Синът на дядо Никола, си е купил нова кола и е дошъл чак от София да заведе баща си на лекар, че не бил добре със стомаха. Качил той старите си родители на колата и тръгнали за Бургас. Завел дядо при най-добрия рентгенолог в града и като го прегледал, докторът казал, че има язва на стомаха и че трябва да спре да пуши и да пие, на което дядо отвърнал, че пуши, ама не пие. „Ами лозе нямаш ли?” – попитал докторът. „Имам, как да немам – къдя декар” – отвърнал дядо. „А вино не правиш ли?” „Правя, как да не правя – къдя двясте литра” – рекъл дядо. „Ами кой тогава ти го пие виното?” – помислил, че го хванал натясно докторът. „Ми я си го пия, кой ще го пие” – учудил се дядо. „Защо тогава казваш, че не пиеш?” – хитро попитал докторът. А дядо Никола отвърнал: „Т’ва не е пиянье. Я пиянье знам да пош да пиеш в дугенят или в хоремагът”.

ДИЕТА

Използвали случая да закарат и баба на лекар. „Изнамерили” ѝ високо кръвно налягане и ѝ рекли, че трябва да пази диета – солено, свинско, тлъсто да не яде.

После чичо ги закарал на Бургаските минерални бани да се понакиснат и понапарят. На връщане и двамата, отпуснати от топлата баня, задрямали, а чичо им казал: „Като ви гледам, ще взема и аз да заспя на кормилото.” „Ми дрямни си и ти, сине! – рекла баба. – Кя колата ще си върви...” А дядо Никола добавил: „На, такъво магаре искам я – да не ще ни сяно, ни зоб...” „Иска само бензин” – тихичко подхвърлил чичо.

Като се върнали в село, баба още от вратата завикала на дъщерите си: „Дяца, сваляйте бутът и дядото да ги изедем, че сетне иска да вардя диета.”

ДЕТО ИСКРИ ФЪРКАТ...

Винцето дядо не си го изпиваше сам. Двеста литра, че и повече, изпиват ли се? Помагаха му приятелите. Хеле, имаше един, дядо Върбан се казваше, който умееше така да похвали, че драго да ти стане.

Отиде дядо Върбан у тях и още отвънка вика: „Никола, поди налей еннъ каничка от ‘нва винце, дето искри фъркат!” Дядо, зарадван от словата му, ще вземе зеленикавата каничка с изобразена глава на ревящ елен от едната страна и едър грозд от другата, ще иде отзад в „темното”, както наричаха килера, и ще скръцне канелката. Ще изпият с дядо Върбан винцето, а той не спира да хвали: „На т’ва е вино! Н’ва на Каравланът, нищо не е. Като твойто вино нема в село!”

Дядо не чака да го помолят за втора каничка, ами иде и налее.

Оттам дядо Върбан отива отсреща у Каравлана и още отдалече вика: „Илия, поди налей от н’ва винце, дето искри фъркат!”

И СЕГА СИ ЛЕЖА...

Дошъл редът на дядо Никола да пасе селските свине. Стигнал с тях някъде надолу по Велека и по пладне легнал досами реката под една върба да си подремне. Откъм Синеморец се задала група немски туристи с екскурзовода си. Наобиколили дядо и го запитали риба ли лови. „Не, лежам си” – отвърнал той. „Ами докато лежиш, защо не пуснеш въдица, може да хванеш някоя риба” – попитали немците. „Ми к’во като фатя?” – попитал дядо. „Как какво – ще я продадеш, ще си купиш мрежа.” „И к’во като купя?” „Ами ще хванеш много риба и като я продадеш, ще си наемеш хора да ловят, а ти по цял ден ще си лежиш под сянката”. „Ми я и ся си лежам” – отвърнал дядо.

ЗИМАЙ СИ И ЧОРБИЦА!

Когато дядо ми Христо отишъл да иска баба за булка, сложили на масата варен фасуль (бял боб). Дядо загребвал с дървената лъжица предимно зрънца, а баба му казала: „Зимай си и чорбица, Христо!”, а дядо отвърнал: „На мене фасулят ми е по-благ”.

Оттогава, когато на масата ни някой гледа да вземе по-хубавата мръвка, все някой ще се намери да му каже: „Зимай си и чорбица!...”

ХАРЕН ЧИЛЯК...

Разправят следната случка в Бродилово. Идва от Мичурин (днес Царево) партийният агитатор да говори на селяните за Георги Димитров – как са го мъчили

фашистите на Лайпцигския процес, как са го били... Дядо Микю слушал, слушал, пък по едно време станал да си върви. „Къде бе, дядо, не ти ли е интересно да слушаш за Георги Димитров?“ – попитал агитаторът. Дядото приклепнал, (примигнал) пък рекъл: „Мене още татка ми думаше: „Харен чилик не го бяхтат!“

...И ТОКУ СЕ КЮФНА НАВЪТРЕ...

Баба Милка отишла на гости на сина си в София. Тук за първи път видяла телевизия (тогава все още беше новост). Вечерта сложили баба да седне на канапето в хола и пуснали телевизора, докато приготвят в кухнята вечеря. Било осем часа вечерта и започвали новините.

По едно време на екрана се появила говорителката Ани Цонева и казала: „Добър вечер, драги зрителю“. Баба Милка много се изненадала, но учтиво отвърнала: „Добър вечер. Ми ти коя си? И как флязе вътре, като вратата е запената?“

Говорителката продължавала да говори, а баба Милка се опитала да я прекъсне: „Ти хубаво хуратуваш, ама я нишу не ти сътаксвам (разбирам). Дяцата са отатъку, да пода да ги повикам, ку имаш да ги питах няшу. Излезни от сандъка и седни най-тука, пък я ще пода да хми река.“

Баба ни обяснява сетне: „Думам хи я, пък кя, туку се кюфна, и зе навътре.“ (Казвам й аз, пък тя току се сви и се скри навътре.)

После започнало природонаучно филмче с някакви змии. Баба се сачисала от страх, свила крака на канапето и взела да се озърта някоя змия да не се скрие под него. Сетне завалил сняг – валил на едри парцали и хората на екрана ходели облечени в дебели шуби. Баба била само по гунелъ и й станало студено. Свила се и затреперила, ама се сетила да хвърли една чергичка върху си. Така я сварили, като дошли да я повикат за вечеря – свита на фотьойла, поледена от студ и страх. „Погледни, Василе, някоя гад да не се е скрила под леглото!...“ – рекла тя на чичо.

КАТО Е ВАШ ТИЛИФОНЪТ...

Баба се гласи да пътува с мене за Бургас и напирала да тръгваме за гарата два часа преди влака. „Защо толкова бързаш, бабо?“ „Ми да не земе влакът да мине по-рано, че да го изтървем.“ „Няма да мине по-рано, той от тука тръгва.“ „Ама ще земат да го напълнят хората, та нема да има къде да сеннем.“ „Ще намерите къде – успокоява я внучката й, – ако няма никъде, ще се качите на покрива на вагона.“ „Уууу, на покривът! Ми ку земем да паннем?“ „Ще се вържете с някое въженце...“ Баба се подсмиваше и ние се чудехме – будалка ли се с нас.

По едно време взе да ни кандърдисва да се обадим по „тилифона“ на гарата да питаме в колко часа тръгва влакът. Взех да звъня на „Справки“ на гарата, но все даваше заето. Тогава баба се обърна към внучката си: „Земи ти да звънеш, дятето ми, та като е ваш тилифонът далла (дано) ти се обадят.“

ВСИЧКИТЕ ГЪЧЕ СА НАШИ

Ходи ветеринарят да ваксинира кокошките, че напоследък масов мор ги бил натиснал, но бродиловци са си по природа недоверчиви и смятат, че кокошките умират тъкмо от ваксинацията. Затова се наложило ветеринарят да обикаля с разсилния от общината, въоръжен с пушка за авторитет. Инак хората не си пущали кокошките. Влизат те в двора на баба и викат, бабо Милко, кои са твоите кокошки? Баба отвръща: „Най тява.” „Ами те са само три? Другите къде са?” „Нема други. Другите измряха.” „Ами тия чии са?” – сочи ветеринарят кокошките наоколо. „Тява са чужди.” „Щом са чужди, дай пушката да ги застреляме!” – казва той на разсилния и баба Милка изведнъж се сеща. „Уууу, чакай, чакай! – слага тя длан над челото си, та да види по-добре. – И най тява гъче са наши.” „Добре, тия ги остави, а всички други застреляй!” – нарежда наужким ветеринарят на разсилния.

Баба Милка пак го спира: „Чакай, чакай, тие гъче сичките са наши...”

И КИШЕЛИЦЕ ШЕ ПРОЯДЕ!...

Бай Василяки много пиел, та дядо ми Христо, като го видел да се кандилка към кръчмата, криел виното и му поднасял мармалад, а той казвал: „Хъ най тва е нъй-благо то мезе за виното. Наляй ся полъвин ока!”

Бай Василяки наскоро возил дървен материал с биволската си кола до пазара в Бургас и там някакъв бараба му продал малко кученце за един лев. Ама такова хубаво кученце бай Василяки не бил виждал – беличко, кротичко, рунтаво като агънце. Казвало се Пудел. Докарал го на село той и му хвърлил коричка хляб. Кученцето го помирисало, но даже не го докоснало. И се насосало да влезе вкъщи. „А, нема такъв работи! Мястото на кучето е отвънка до портата. Да пази – рекъл му бай Василяки. – И да си изядеш лябът, че друг нема да ти туря!” Кученцето обаче не го послушало и стояло цял ден гладно. На другия ден бай Василяки разправял в кръчмата: „Нема да яде ляп ли? И кишелице (диви ябълки) ще прояде”.

След седмица мъжете в кръчмата пак го закачали: „Кък е, Василяки, научи ли кученцето да яде кишелице?” „Абе, научи се. Ама тамънъ се научи, и взе, та умря. Що така, кой зна...” – отвърнал той.

ЗА КОЙ СТАЛИН СТАВА ДУМА?

Било по времето на развенчаването на Сталин. Бай Васил е зидар и ходил на дюлгерлък в друго село, където нямало вестници и радио. Щом се върнал в Бродилово му съобщили, че ще имат важно партийно събрание. Обръснал се той, турил си бяла риза и отишъл на събраниято. Там един другар от Мичурин им разяснява нещата – колко лош човек бил Сталин, как мъчел и убивал хората, колко долен тип бил... Бай Васил слушал, слушал в недоумение и когато накрая агитаторът свършил, той вдигнал плахо

ръка и попитал: „Абе, другарю, за кой Сталин става дума? За Йосиф Висарионович или за брат му?”

НЕМАМ ЛИ ПРАВО ?...

Бай Васил майстори нова къща. Стои на покрива, гледа съсредоточено в огромната купчина трески и летви долу на земята и вика на стопанина: „Стояне, фърли ми най нъва (ей онази) дъсчица!” – и сочи в купчината.

Стоян оставя бъркалото за вар и отива до купа. „Коя дъсчица?” „Най нъва”. „Тази ли?” „Не тъва бе, най нъва” – сочи той в купчината. „Коя нъва – ядосва се сайбията, – тука има барем хиляда дъсчици!” Бай Васил е отчаян. Прави съответната физиономия и вика: „Ей, какво нящу! Една дъсчица не мо да види! Най нъва бе!” Стоян хваща втора дъсчица и я показва: „Тази ли?” Бай Васил пак е недоволен. „Не тъва бе! Ей, какъв чувяк! Прост народ – слаба държава, дето е рекъл цар Фердинанд.”

След такава квалификация стопанинът е бесен и се развиква отдолу: „Защо да съм прост бе, защо да съм прост! Стои горе, показва ми в купа и вика „най нъва”. Откъде да знам аз ти коя дъска гледаш?” „Най нъва” – отговаря пак бай Васил и сочи с ръка.

Стоян ядосан оставя купчината и се връща при бъркалото. „Като толкова знаеш, слез и си я вземи!” Бай Васил слиза от къщата, отива до купчината, бръква и изважда една дъсчица, която лежи под десетина други и само единият ѝ край стърчи. След като я оглежда критично, я захвърля и взема друга. „Ами тази нали преди малко ти я показвах?” – вика Стоян. „Че к’во от т’ва? Немам ли право да си променя мнението?” – отвръща бай Васил.

БЪРНАТА

Малкият ми вуйчо е дошъл от село да учи в търговската гимназия в Бургас, но продължава да плеши на бродиловски диалект, а ние постоянно му правим забележки. Най-безкомпромисен в това отношение беше свако ми. Той бе донесъл един ден солена паламуд, седим на масата, татко го е нарязал на търкалца, всички мълчим и ядем.

Откъм вуйчо обаче се чува апетитно мляскане. Свако спира да дъвчи, поглежда строго към него, наблюдава го няколко секунди, после казва: „Гошо, ядеш като прасе. Хлябът не се рѣба от филията, а се слага тук от лявата страна. Отчупваш си една хапка, лапваш я. После си отрязваш с ножа парченце риба, бодваш го с вилицата и го лапваш. И никакво мляскане! Устата трябва да е затворена – ето така!”

Вуйчо е сконфузен, но за свое оправдание казва: „Знам бе, ама ме боли бърната.” (Имаше херпес на устната). „Какво, какво те боли?” – пита заплашително свако, дочул диалектната дума. Вуйчо усеща, че е сгрешил, но решава, че е достатъчно само да промени ударението. „БърнАта бе, бърнАта”.

НОВ ЛЕКАР

Започвам първия си работен ден като млад лекар в поликлиниката. Влиза странджанска баба и ми казва: „Нъй туکانана в гюсят нящу дибидюс ме яска.” Сестрата ми превежда: „Ей тук в гръдния кош нещо постоянно ме пробощда”. „Съблечете се до кръста” – казвам ѝ. „От кръстът нагоре или от кръстът надолу?” (в Хасекията всички съществителни са с пълен член).

Преглеждам я, предписвам ѝ лекарства и ѝ казвам дождане. „Ми кръвното нема ли да ми го мяриш?” Премервам ѝ кръвното налягане и я изпращам до вратата. Поглеждам в коридора: на пейката са насядали десетина странджански баби с еднакви черни одежди като пингвини. Пред съседния кабинет, където преглежда някой си доктор Манолов, няма никого. Само един млад мъж с дънки стои пред вратата му и гледа към мене.

Сестрата казва: „Бабите са научили, че в участъка им има нов лекар и са дошли да видят дали ще им познае болешката, пък и да си премерят кръвното налягане. Много обичат да си го мерят.”

До обяд премерих кръвното на един куп баби, та чак ушите ме заболяха от слушалките. Работното време най-сетне свършва, сестрата вече се готви да си тръгва, когато на вратата се чука и влиза онзи същият мъж с дънките. Изнервен питам: „Вие не чакахте ли пред кабинета на доктор Манолов?” Сестрата казва: „Това е доктор Манолов”.

Докторът сяда на кушетката, гледа многозначително към мене и пита: „Колега, ако я карате така, дълго няма да издържите. Днес на колко бабички премерихте кръвното?” „На двайсетина” – отвърщам. „Утре ще дойдат трийсет. В този участък има 1500 баби. И всички мрат да си мерят кръвното.” Добре, казвам, но какво да направя, не мога да ги изгоня. „Можете и още как. И аз като вас така я карах, докато не им намерих цаката.” „Как?” – запитах силно заинтригуван. Сестрата го изглежда критично, каза довиждане и си тръгна.

„Ами как. Много просто. Лете идвам на работа с къси гащи, но без бандаж. Като седна срещу бабичката, карантията ми висва от крачола и бабата се хваща за очите, вика „уйси!” и бяга навън. Ако обаче издържи на гледката, слагам маншета на апарата за кръвно на ръката ѝ и го напмпвам яко, та стрелката да обиколи два пъти циферблата. Тогава тръгвам да си търся слушалката. Тук слушалка, там слушалка, и докато я намеря, ръката ѝ посиняла и се вдървила. Бабата повече не повтаря да идва, освен ако наистина има зор.”

Засмях се учтиво на сполучливата шега на колегата, но на другия ден реших да изпробвам метода му. Поне втората му част. Издебнах, докато сестрата отиде навън, и когато една баба, на която само преди ден бях мерил кръвното, дойде отново, я предупредих, че апаратът ми нещо е повреден и като мери, боли. „Нищо, нека да боли. Я ще изтрая”. Слагам аз апарата, напмпвам го яко и тръгвам да си търся слушалката. Тук слушалка, там слушалка, а жената ме гледа насмешливо: „Хъде ся, мурафетету на доктор Манолов ли ще ми правите?”